

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exercitium Perfectionis, Et Virtutum Christianarum

In tres Partes distinctum

Rodríguez, Alonso

Coloniæ Agrippinæ, 1622

XII. Descenditur ad casus aliquos particulares, voto paupertatis contrariantes.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40105

accepisse dicant. Adco, vt, sicut furtum & voti paupertatis fractio est, aliquid quod domus est, non conscio Superiore capere, dare, ac dispensare; ita non minus furtum sit, si quid ab extremo sine Præpositi venia capiatur sumaturque, aut acceptum possideatur ac dispensetur.

Notandum porro hic, quod, esto illud furtum non esset, nec aliquid hoc pacto domui, Monasterio, aut alicui priuato damnium noxave infereret (vti quopiam in casu contingere possit) mortale nihilominus in genere suo peccatum foret, temporale quid, ignorante Superiore, accipere, sumere, vti, aut de eo ad libitum disponere. Per paupertatis quippe votum Religioso hoc illicitum, & ad hoc se ipse, quemadmodum diximus, incapacem reddit; & quicumque tale quid à religioso acciperet, adeo eius sibi dominium non compararet, vt etiam ad eiusdem restitutionem obligaretur: quoniam id accipit ab eo, qui dandi in habilis & impotens est, sicut qui ab impubere & pupillo quid accipit.

In rei huius confirmationem facit id quod olim sancto Gregorio Papæ contigit, eum Monacho quodam eius Monasterio, quod in Vrbe cum Pontificatū gereret, construxit, quodq; tam ipse in libro Dialogorū, quam in vita S Gregorij Surius commemorant. Quidam ergo loci illius monachus, Iustus nomine, à fratre suo viro sæculari petijt, quādam vt sibi tunicam compararet Frater, manu ad crumenam admota, tres inde argenteos regales educens, ait, En tibi tres argenteos, & ex iis ad libitum tunicam eme. Ita quidem Surius, qui hoc se ex ipso originali & autographo transcripsisse asserit, tametsi in S. Gregorij Dialogis, tres aureos fuisse nummos dicitur. Verumtamen parum ad rem nostram facit, tresne fuerint argentei, vel aurei; & sane ad tuniculam coemendam tres ea tempestate argentei satis erant, & etiam plusquam satis. Sed veniamus ad id, quod ad propositum nostrum facit: nempe, monachum demum tres hosce argenteos, aut, si maus aureos, inscio Abbate acce-

pisse, & in cella asseruasse. Contigit autem interea ipsum in grauem morbum incidere. Forte alius quis, casu nescio quo didicit, hunc tres illos argenteos penes se habere. Vnde, premente conscientia, confestim Abbatem pecuniz huius reddere certiozem voluit: perinde atque etiam nos regula quadam iubemur, si quid graue de aliquo fratrum nouerimus, statim id ad Superiorem referre. Abbati porro grauis hic casus videbatur, ac dignus super quo Pontificem cōsuleret. Ergo S. Gregorium adit, rogaturus quid sibi hic faciendum foret. Intret ergo Gregorius, vt ne quis monachorum ægram hunc inuideret, nec alloqueretur, sed omnes cum vt excommunicatum auersarentur, eo quod paupertatis votum violasset. Adhæc, ne, cum expirasset, cum aliis in loco sacro, sed extra Monasterium in sterquilinio, sepelirent, super cadauer autem tres illos nummos projicerent, illi inclamantes, pecunia tua tecum sit in perditionem. Ergo cum ex hac infirmitate demortuus esset, omnia ex ordine, vti Pontifex iusserat, facta sunt. Addit autem Gregorius, tanto factum hoc vniuersam domum timore & honore complese, vt monachi omnes, cellas suas & reculas, quas etiam cum licentia habebant, quasque licite haberi poterant, excutere cæperint, & ad superiorem securitatis ergo detulerint, ne quid paupertati repugnans possiderent. Ex hoc, alijsque priscorum illorum Patrum exemplis, hæc est per sacros Canones, contra religiosos, qui proprietarij demoriuntur, pæna constituta.

As 8. 201

e Monach 18. c. Cum ad Monasterium. da statn monach.

CAPVT XII.

Descenditur ad casus aliquos, particulares, voto paupertatis contrariantes.

EX principiis & communi Doctorū doctrina, quā iam attulimus, particulariū qui occurrere possunt, casuū resolutiones peti dariq; possunt. Et, quoniā moralia hæc

lib. 4. Dia- logi. 18. c. 1. Dialogis sui pauer dicitur a S. Gregorio accepit pecuniam a fratre sine venia.

optime per exempla & casus particulares declarantur, aliquot id genus casus hoc loco afferemus. e quibus reliqui haud difficulter intelligentur, itaque materiae huic abunde erit satisfactum.

Porro ergo dico, & è dictis infero, si Superior religioso copiam hic pecuniam, ad iter quod iam suscipiendum agendumque det, eum ex illa nec rosaria, nec imagines, neu quid aliud simile, siue in usum proprium, siue vtriusque donet, comparare posse, nec ad Agnum Dei, vel ipsantheacam suam adornandam insumere: et si alias in victu per viam sit parcius, & tantum non impendat, quantum licite in diuersis insumere possit. Ratio est: quia hæc illi pecunia tantum ad eum usum datur, vt illa per iter suum vratur, atque ideo, omne quod in eo non insumet, quomodocumque demum id fiat, ad Superiorem. à quo missus est, aut ad eum, ad quem proficiscitur, referat oportet: si quid vero sibi referuet, vel in aliud quid insumat, religioni suffragabitur, & contra votum paupertatis peccabit. Intelligendum hoc est, quando religio religioso omnia, quæ ei ad iter necessaria sunt (quemadmodum in nostra fieri consuevit) subministrat. Nam aliud esset, quædam tantum, & non amplius, in singulos dies illi insumendum limitate præscriberetur; ita quidem, vt licet plura per viam opus haberet, plura tamen non acciperet; id quippe signum est, eum tunc expr. sram, aut ractam. & interpretatiuam facultatem habere, id, quod sibi è dato, parce vsurpando, superfuerit, in alias res honestas impendendi.

Secundo, idem quoque locum habet, esto hoc illi viaticum non religio, sed aut pater, aut cognatus, aut pius aliquis benefactor dederit; ita vt ex eo nec Breuiarium, nec thecam, nec conspicienda, nec aliud quodcumque, tam sibi, quam aliis dandum emere possit. Nemo vero in hoc erret, dicendo: Pecunias has mihi non religio, sed consanguineus amicus meus dedit: Nam parum refert, easne tibi religio dederit, an consanguineus, vel amicus tuus. Illæ namque, ex quo iuris

tui sunt, fiunt religionis, & perinde est, ac si Superior, vel procurator domus eas tibi dedisset, vt capite superiore insinuauimus. Vnde in alium eas usum conuertere non potes, quam in quem illas tibi Superior dedit, nimirum in iter tuum, & omne quod tibi quomodolibet superfuerit, ad Superiorem referre debes; si autem in aliud quid ipsum impendas, vel tibi serues, contra votum paupertatis peccas; & tantundem est, ac si religioni per furtum id surriperes. Idem quoque vsu venit, etsi has pecunias quis cum venia Superioris accepisset: nam si eas sine facultate eius reciperet, etiam tum ex hac parte votum paupertatis violaret, vt antedixere meminimus.

Tertio, idem locum habet, quando quis ex aliqua missione, vel è patrio solo, vbi aliquid (verbi gratia, quoddam ad iter munimentum, aut alia quæpiam vestis) ei datum fuit, domum iam reuertitur ex quo enim id in ius eius transit, sit communiter commune. Ergo iam domum reuersus, Superiori, vel eius nomine rei vestiarie præfecto, ipsum consignare debet. Si autem id sibi sine venia referuaret, proprietarius fieret, & furti crimen committeret in votum paupertatis delinquens.

Quarto, esto quis iam in ipso procinctu sit, aliam domum aut collegium adiurus, imo iam equum inscenderit, nihil omnino ab extraneis petere, vel accipere, ne quidem ad viaticum, sine præsentis Superioris licentia potest: esto, alium illum Superiorem, cuius domum adit, plurimum propterea gauisurum norit, quod hoc pacto minor eius sit sumptus, & impendium futurum. Ratio est, quia ille adhuc in præsens eius Superior est, non autem hic ad quem proficiscitur; itaque hoc sine Superioris, quem ad manum habet, & à quo eam petere potest, licentia acciperet. Aliud foret si quis iam extra domum, & in via esset, nec Superiorem à quo veniam petat, ad manum haberet: Tali quippe in casu licite accipere potest id, quod Superiorem sibi concessurum esse probabili

*Pecunia,
aut res alia
d. ita re-
ligio est re-
ligionis.*

probabili coniectura præsupponit, cum intentione, id, quamprimum domum venierit, illi declarandi, & de eo illum certorem reddendi: tunc quippe ipse Superioris assensus, & facultas præsumitur; minime vero, quando aut iterum Superior adiri, aut re, haud difficile differri potest.

Quinto, ex dictis item sequitur, si Superior alicui copiam, ad pecunias aliquas recipiendas, & eas apud procuratorem domus asseruandas, ad rem quampiam certam (verbi causa, ad scripta aliqua exhibenda curanda) faciat: cum in aliud quid hæc sine Superioris scitu infumere, & ex iis ne quatuor quidem regales argenteos, alicui religioso de domo, ad occurrentem aliquam, vel ipsius, vel penitentis, vel consanguinei, vel amici sui necessitatem, tam per viam elemosinæ quam ad præmiola (puta rosaria & iconcuias) aut aliud quodcumque, dare, atque alium ea sine licentia accipere non posse; sed tam hunc, quam illum contra votum paupertatis peccaturos: quia rem aliquam temporalem, Superioris iniussu, aut non permissu, dare, accipere, vel administrare contra votum est paupertatis, uti ante ostensum est.

Sexto, sicut religioso permissum non est, quid Superiore ignorante, dare vel accipere, ita nec mutuo dare vel sumere: quia omnigenus illi contractus, ratione voti paupertatis, prohibitus est, etsi in rebus minutis, quæque frequenter occurrunt, tacitam vel generalem quandam quasi licentiam habere se, ad alij eiusdem domus religioso mutuo dandas eas, quas Superiore conniueute possidet, posset præsumere: ad breue saltem tempus, plus vel minus: prout vsus religionis, vel praxis id faciendum iudicavit.

Septimo, Religiosus contra suum paupertatis votum peccabit, si infesto Superiore aliquod, tam ab externo quam domestico, depositum acceperit. Depositum quippe verus quidam contractus est, & naturæ suæ religiosum, qui ipsum iniur ad rationem rei depositæ reddendam, & soluendum si quomolibet ea sibi, culpa sua, de iure requisita, deperierit, obligat, ut ta-

ceam intricacionem & sollicitudinem, quam ipsa pecuniæ, aut rei alicuius pretiosæ, ad alium spectantis, custodia & asseruatio secum trahit: nec non scandalum, quod haud dubie sequeretur, si pecuniæ in religioso potestate, siue licentia, & non sciendo vindicam & cuius eæ sint, depositæ inuenirentur. Sed in rebus ordinariis, quas cum facultate religioso possidet, & in cubiculo suo asseruare potest, religionis vsus & praxis declarat, eas etiam alteri de domo, ab illo in custodiam dari, & deponi posse.

Octavo, sicuti contra votum paupertatis est, pecunias, aut aliud quidlibet ijs æquiualens, sine facultate præpositi accipere, vel in potestate sua habere; ita quoque et aduersatur, pecunias, aut aliud ijs æquipollens, sine eadem potestate, apud alium quemcumque depositum habere. Eodem quippe redit, utrum id in amici, an in propria potestate habeatur. Proinde si quis in clientis, vel amici sui manu, verbi gratia, penulam viatoriã, aut aliam quamcumque rem haberet, quam ille sibi, cum hinc alio proficiscendum esset, daret, perinde paupertatis votum in eo infringeret, ac si penes se eadem asseruaretur.

Nono, paupertati, quam in Societate proficemur, conforme non est, quin imo aliquam proprietatem sapit, si quis, dum alio commigrat, libros, imagines, siue quid huiusmodi, secum absporat & auerit. Unde id etiam in Societate vetitum est. Sed quæcumque quis habet, ea describi & annotari, ac velut res Collegij, ac domus, in qua commoratur, propria haberi, eademque, illo abeunte, manere iubentur, nec inde auferri ab eo vllatenus permittuntur. quæ si absque licentia secum tollerent, perinde faceret, ac si de domo, cui iã applicata sunt, eadem furaretur, ac consequenter contra votum paupertatis ageret. Idem etiam dicendum, tamen si quis alius ei singillatim, non vero religioni illa dedisset: tantundem quippe id est, uti supra demonstratum est.

Decimo, contra paupertatis votum peccabit religiosus, si quid in res illicitas, vanas,

Depositum habere a pud alium sine licentia contra votum est.

In Societate contra paupertatem est aliquid sine licentia de domo asportare. Instruct. & regul. 25. commun.

Caput. 11.

Religioso nō
licet in res
vanas pe-
cuniam col-
locare.

Clem. 1. de
statu mo-
nach.

Tenerur ad
restitutio-
nem is, qui
aliquid ac-
cipit a reli-
gioso prod-
gō

Abscondi-
tum serua-
re quippiā,
contra vo-
tum est.

Abul. 10. 2.
in Matth. c.

6. q. 37
Syluest. Re-
stitut. 6. q.

7. disto 2
Molina 10.

2. disp. 276.
Lefsius lib.

2. de iustit.
c. 18. dub. 21.

num. 85.
Nauarra li.

3. de restit.
c. 1 n. 17. &

182.
Petrus de

Ledesin. 2.
p. su. tract.

31. c. 2. con-
clus. 10.

Omnia ad
mentem

Superioris
in religione

distribueda
Contra vo-

stum peccat;

vanas, aut superfluas, etiam Superiore ad hoc copiam faciente, infumet. Hoc namque per votum paupertatis illi prohibetur. Atque ita sacris Canonibus id declaratum est. Imo ne Superior quidem in id genus res pecuniam impendere potest: proinde nec alteri ad hoc licentiam dare: sed in res necessarias, vtilis & honestas. Vnde consequitur fore, vt qui, quæ religiosus inutiliter dispenderet, illa acciperet, ad eorum restitutionem religioni teneretur: iuxta id, quod capite superiori dictum est.

Vndecimo, paupertatis voto aduersatur, si quid absconditum religiosus habeat, ne videlicet id sibi à Superiore inueniente auferatur. Nam, vt Doctores notant, est hoc, quidam sibi id appropriare, & contra voluntatem Superioris detinere volendi modus.

Duodecimo, si cui ex officio aliqua distribuere, vel dispensare iniunctum est, nō id suo arbitrio & voluntate, sed iuxta superioris voluntatem & beneplacitum facere debet. Hinc si magis vel minus melius, vel peius det, quam Superiorem velle norit, contra paupertatis votum faciet: quoniam res domus perinde usurpat, & administrat, ac si earum dominus & proprietarius foret, nec ab alio dependeret.

Decimotertio, Quomodo contra paupertatis votum ageret religiosus, qui data opera & studio res domesticas curæ suæ concreditas, aut ad vsum priuatum concessas dissiparet, male infumeret, aut ab alio male infumi permetteret: pari modo contra paupertatis votum peccabit is, qui notabili sua culpa, aut iniuria eas dissipat, aut perdi sinit. Nam id in idem recidit, cum culpa lata dolo æquiparetur. Ratio huius est, primo, quia dumtaxat ad eum qui absolutus rei dominus est, spectat, eam posse prout libuerit consumere ac destruere. Secundo, quia religioso solum conceditur vsusfructus earum rerum, quæ ipsi tum ad propriam, tum ad religionis suæ vtilitatem & commodum dantur & conceduntur: Vnde si has ipsas

destruat, consumat, & infructuose impendat, contra votum paupertatis peccabit.

Aduertendum porro hic, etsi damnum, quod hoc modo religioni inferatur: singulis vicibus exiguum sit, si tamen frequenter fiat & repetatur, fieri posse, vt in immensum crescat.

Notabile id est exemplum, quod quoad hoc de quiseis illis Monachis Cassianus commemorat. Obsonator vel procurator Monasterij quodam tempore in culinam ingressus, tria lentium grana, quæ coquo ea ad coquendum lauanti è manibus forte exciderant humi iacere conspexit. Id ille mox ad Abbatem retulit, qui vocatum ad se coquum acriter primo verbis corripuit, dein publicam ei penitentiam imposuit, quod rem monasterij tam iniuriè tractaret. Siquidem sancti illi Monachi, inquit Cassianus, non solum seipos, verum etiam omnia, quæ Monasterij erant, velut rem Deo dedicatam consecratamque contempabantur, vnde insigni cum accuratone & reuerentia ea, quantumlibet exigua forent, tractabant.

CAPVT XIII.

Cuidam respondetur obiectioni,
per quod materia hac mi-
rifice illustratur.

Obijciat vero hic mihi aliquis, Nihil quam rigidum & seuerum hoc videri, quod alios religiosos, qui votum paupertatis non minus nobis conceperunt, sine vilo prorsus scrupulo, aliquid à consanguineo pœnitente, amicove suo, ad Beuiarium portifolium, quin & ad vestem subinde, comparandam accipere videamus, qui tamen & docti sunt, & Dei timorem præ oculis habent. Hos ipsos quoque cuiuspiam amico suo, tam domestico quam externo, quendam de iis quos habent libris, necnon alia maioris valoris, nullo ad

qui aliquid
sua culpa
perire fecit.
Religiosus
destruens
aliquid,
paupertatis
violat.
Similia
multa me-
rent.

Alimenta
paupertatis
violantur
summas re-
merent re-
prehensio-
ne religio-
se persone
rei Dei sa-
cia.

Quia in
No. v. dicitur
huiusmodi
licet in
dicitur ex-
pro. re-
tetur.

It. 43 de
reg. iuris
in c.

Obiectio
aliterum
exemplum
in Societ.
de pauper-
tatis mu-
tatione
con. 1. a
p. 1. con-
tra. 1. a
p. 1. con-
tra. 1. a